

*Dit is de spin Sebastiaan.
Het is niet goed met hem gegaan.*

LUISTER!

*Hij zei tot alle andere spinnen:
Vreemd, ik weet niet wat ik heb,
maar ik krijg zo'n drang van binnen
tot het weven van een web.*

*Zeiden alle andere spinnen:
O, Sebastiaan, nee, Sebastiaan,
kom Sebastiaan, laat dat nou,
wou je aan een web beginnen
in die vreselijke kou?*

*Zei Sebastiaan tot de spinnen:
't Web hoeft niet zo groot te zijn,
't hoeft niet buiten, 't kan ook binnen
ergens achter een gordijn.*

*Zeiden alle andere spinnen:
O, Sebastiaan, nee, Sebastiaan,
toe, Sebastiaan, toom je in!
Het is zo gevaarlijk binnen,
zo gevaarlijk voor een spin.*

*Zei Sebastiaan eigenzinnig:
Nee, de Drang is mij te groot.
Zeiden alle andere innig:
Sebastiaan, dit wordt je dood...*

*O, o, o, Sebastiaan!
Het is niet goed met hem gegaan.*

*Door het raam klom hij naar binnen.
Eigenzinnig! En niet bang.
Zeiden alle andere spinnen:
Kijk, daar gaat hij met zijn Drang!*

*Na een poosje werd toen even
dit berichtje doorgegeven:
Binnen werd een moord gepleegd.
Sebastiaan is opgeveegd.*

Namens alle docenten, heet ik U van harte welkom bij deze informatiemiddag van Senior Web Veldhoven waarmee we het seizoen 2024/2025 aftrappen.

Toen Senior Web Veldhoven werd opgestart, zo'n 25 jaar geleden, was de digitale wereld nog redelijk eenvoudig en overzichtelijk. Gebruik van sociale media was nauwelijks aan de orde, foto's waren analoog, en data verzamelen beperkte zich tot wetenschappelijke instituten en gebeurde, als we erop terugkijken, op beperkte en beheersbare schaal.

De steeds krachtiger geheugen- en reken capaciteit van de personal computer, en later iPad en smartphone, veranderde het digitale landschap volledig - vooral dankzij de ontwikkeling van de megachip en de machines om ze razendsnel te maken. Bijna elk apparaat bevat wel zo'n microcomputer om gegevens op te slaan en om de werking van het apparaat te optimaliseren. De maatschappij is volledig afhankelijk geworden van informatie- en communicatietechnologieën, kortom van digitalisering. Overigens heeft onze kennisregio daar een groot aandeel in gehad.

Overheden, bankwezen, zorgverleners, onderwijs, openbaar vervoer, om er maar een aantal te noemen omarmen digitale technologieën, soms zelfs met onvoorziene effecten. Het gaat met horten en stoten: denk aan de toeslagenaffaire, de corona-app en het digitale patiëntendossier.

Naast de vele positieve ontwikkelingen op het gebied van de informatie- en communicatievoorziening, werd ook een doos van Pandora geopend, waar we willens en wetens getuigen van moeten zijn. Zo weet nog niemand hoe we om moeten gaan met de onvoorspelbare uitwassen veroorzaakt door het wereldwijd gebruik van X, TeleGram of TikTok - juridisch noch ethisch.

In de Griekse mythologie steelt de mens het vuur van de goden en wordt bestraft voor deze diefstal. De oppergod Zeus geeft Hephaistos, de god van de smeedkunst, opdracht een mooi maar gevaarlijk en nieuwsgierig nieuw schepsel te maken: Pandora. Zeus stuurt Pandora met een doos naar de mens. Alle goden hebben onheilspellende gaven in de doos verborgen. Hoewel Zeus weet dat zij haar nieuwsgierigheid nooit zal weten te bedwingen, drukt hij Pandora op het hart nóóit in de doos te kijken,

Zo'n honderd jaar geleden vond gebruik van elektriciteit algemeen toegang en leidde tot een elektriciteit netwerk waar alle huishoudens in Nederland op werden aangesloten. Apparaten werden ontwikkeld, die gebruik maakten van dit netwerk, en de mogelijkheid boden om lichamelijke arbeid te vervangen door machinale arbeid. Deze huishoudelijke revolutie speelde een belangrijke rol in de vrouwenemancipatie en veranderde onze samenleving ingrijpend. Men heeft toen echter niet voorzien waartoe deze technologie ook zou kunnen leiden – klimaatcrisis kwam nog niet in het woordenboek voor.

Het internet, een belangrijk aspect van digitalisering berust ook op een netwerk, een communicatienetwerk. Door de glasvezel stroomt de informatie in de vorm van bits en bytes, die bestaan uit rijtjes nullen en enen. De apparaten, die van dit netwerk gebruik maken, ondersteunen - en manipuleren - voornamelijk onze geestelijke arbeid.

Ze werken direct in op ons brein en dat kan als bedreigend worden ervaren. Daar komt nog bij dat de digitalisering met zo'n grote snelheid gepaard gaat dat velen van ons dreigen af te haken. Dat betreft zeker niet alleen ouderen. Het gaat door alle generaties heen.

De spin spint zijn web met grote vaardigheid met draden sterker dan wij mensen kunnen maken. Sierlijk hangt het glimmend in de zon op plekken met de grootste kans op vangst. De spin raakt niet verstrikt in zijn eigen web en bewandelt het sierlijk met zijn acht poten. Hij houdt zich schuil in een verre uithoek van zijn web, totdat hij de trilling voelt veroorzaakt door een mug. De mug tracht zich te bevrijden uit de kleverige draden die zich met elke beweging die zij maakt nog vaster aan haar kleven. De spin gaat behendig op de mug af en omwikkelt haar als een mummie met zijn spinnendraden. Tenslotte zuigt hij de mug leeg en keert terug naar zijn schuilhoek, wachtend op een volgend slachtoffer.

Elke technologische revolutie wordt gepresenteerd als een volgende redding van de mensheid. Alsof technologie tot oplossing van de essentiële vragen van het leven leidt. We zouden beter weten. En het is maar van welk standpunt je het wilt bekijken, het standpunt van de spin of van de mug.

Er komt veel op ons af, er is reeds veel op ons afgekomen en er zal waarschijnlijk nog veel meer op ons afkomen. Dat leidt tot tweedeling, tot voor- en tegenstanders. Daar komt nog bij dat de middelen en kennis om deel te kunnen nemen aan een nieuwe technologie niet voor allen beschikbaar of betaalbaar zijn.

Op alle aspecten van onze maatschappij heeft digitalisering, het digitale web, een enorme, niet te voorspellen en onvoorziene invloed. Het noopt tot discussie.

Senior Web Veldhoven wil een platform bieden aan allen, maar typisch aan ouderen, en instanties en organisaties voor ouderen om in te spelen op de vraag hoe digitalisering ieders leven zal gaan beïnvloeden zowel ten positieve als ten negatieve.

In dit verband stellen we ons vragen als: hoe vrijelijk kunnen we ons op het internet bewegen; zijn er beperkingen op het gebruik van de zogenaamde sociale media zoals Whatsapp, X, LinkedIn en FaceTime; wat gebeurt er met de informatie die we prijsgeven als we onze dagelijkse digitale behoefte bevredigen; hoe wordt deze informatie gebruikt en door wie; en hoe bevordert digitalisering het welzijn van generaties?

Er zijn ook technische vragen zoals wat is een algoritme; wat wordt bedoeld met virtuele werkelijkheid; wat met kunstmatige intelligentie? En ook vragen met een ethische component zoals hoe gewenst is het om vrijelijk gezondheidsapplicaties te publiceren zonder een terdege onderbouwing of begeleiding vanuit de medische wetenschap. De kranten staan er vol van en we moeten er wat mee.

Naast een moorddadig vangwerktuig is een web ook een vangnet dat geborgenheid en verbondenheid biedt.

Senior Web Veldhoven wil zo'n vangnet zijn en verbinding leggen tussen en binnen generaties. Tussen welzijn-bieders en welzijn-nemers. Zo is het volgen van een cursus meer dan het opdoen van kennis en vaardigheid. Het maakt weerbaar en biedt de mogelijkheid onderdeel te worden van een leergemeenschap binnen de aangeboden leeromgeving.

Dus niet alleen kennis opdoen maar ook kennis delen en sociale contacten leggen.

Senior Web Veldhoven is een belangrijk aanbieder van cursussen op het gebied van digitalisering. Maar wil meer zijn dan dat. De gedachte is om Senior Web Veldhoven binnen een aantal jaren tot een platform te maken, waarbij digitalisering een opstap is tot verbinding en ontmoeting, met de intentie van elkaar te leren. Het zou een ontmoetingsplek van generaties kunnen worden. Hoe mooi zo het zijn drie generaties hun ervaringen te laten delen?

Het platform zou workshops aanbieden rondom digitale vaardigheden en discussies begeleiden rondom thema's zoals kunstmatige intelligentie, de digitale overheid, en allerlei ethische kwesties rondom een snel digitaliserende samenleving. Willen leren met en van elkaar zou een grondhouding zijn voor alle deelnemers van de activiteiten die het platform Senior Web Veldhoven aanbiedt. Daarom is het belangrijk te weten wat er onder onze doelgroep leeft, waar de behoeftes en interesses liggen.

Leren van de jeugd die in een heel andere wereld is opgegroeid maar voor wie de enorme snelheid waarmee onze samenleving digitaliseert evenzeer uitdaging biedt. Delen van elkaars kennis en ervaring; delen van elkaars creativiteit en vernieuwing; elkaars motivatie en levenshouding.

Voor haar toekomstbestendigheid moet Senior Web Veldhoven zich verjongen, zich heruitvinden zo U wilt. Als eerste stap daartoe willen we de mogelijkheid bieden aan middelbare scholen (Sondervick), en MBO- en HBO-opleidingen (Summa college en Fontys) gebruik te maken van ons platform om zo'n verbinding tot stand te brengen.

Jongeren hebben belevingen en ondervinden uitdagingen in de wereld van de informatietechnologie, die veelal niet vergelijkbaar zijn met de wijze waarop ouderen deze ervaren.

Senior Web gaat initiatieven ontplooiën om deze twee 'uitersten', de senioren en de junioren, binnen het Veldhovense te verbinden door "delen van elkaars kennis en ervaring" te faciliteren. Ook welzijnsorganisaties als SWOVE en DigiTaalhuis zouden hierop aan kunnen haken. Het mes snijdt aan twee kanten!

De activiteiten van Senior Web Veldhoven rusten op de bijdrages van zeer gemotiveerde vrijwilligers. Voor de bestendigheid van onze organisatie zijn we voortdurend op zoek naar uitbreiding van ons vrijwilligersbestand - zeker in de overgangsfase waarin Senior Web Veldhoven zich bevindt - zodat we de geschetste uitdagingen kunnen aangaan.

We hebben U bij binnenkomst een vragenlijst uitgereikt. We zijn geïnteresseerd op welk gebied U uw kennis en vaardigheid wilt verruimen en welke thema's U ter harte gaan. Neemt U a.u.b. de mogelijkheid zelf onderwerpen die niet op de lijst staan aan te reiken. We zullen deze enquête verwerken en de uitkomst publiceren op onze website.

Rest mij U te danken voor uw aandacht. Ik geef nu graag het woord aan Jan Bos, die U wat gaat vertellen over het onderwijs dat Senior Web Veldhoven tot januari 2025 van plan is aan te bieden. Hij zal daar indien nodig de verantwoordelijke docenten bij betrekken.